PROCEDURY ZAWIERANIA UMÓW W PROJEKTACH FENIKS 2021–2027

25.11.2026 r.
Aneta Schuetz, Łukasz Korporowicz
Departament Kontroli NFOŚiGW

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

ZAGADNIENIA PRZEDSTAWIONE W PREZENTACJI:

I. PODSTAWY PRAWNE

II. ZASADY ZAWIERANIA UMÓW

III. NADUŻYCIA FINANSOWE

IV. PRZYKŁADY NARUSZEŃ

V. PODSUMOWANIE

PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych

- Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 (obowiązują od dnia 25.11.2022 r.)

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2025 r. o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych

Weszła w życie w dniu 12 lipca 2026 r.

Towarzyszą jej m.in.:

-rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 22 maja 2026 r. w sprawie sposobu składania wniosku o certyfikację wykonawców zamówień publicznych i postępowania

-rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie poziomów zdolności wykonawcy do wykonania zamówienia na roboty budowlane (termin wejścia w życie 1 stycznia 2027 r.)

PODSTAWY PRAWNE

Dokumenty programowe w ramach projektów dofinansowanych ze środków UE w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, np.:

- Zamówienia udzielane w ramach projektów. Podręcznik beneficjenta i wnioskodawcy programów polityki spójności 2021-2027
- Wytyczne/Zalecenia/Dokumenty KE
- Zalecenia w zakresie przeciwdziałania nadużyciom
- Zalecenia dotyczące kontroli
- Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowości na lata 2021-2027 **(zawierają tzw. TARYFIKATOR)**
- Wytyczne dotyczące zasad równościowych w funduszach unijnych na lata 2021-2027

ZASADY ZAWIERANIA UMÓW WYNIKAJĄCE Z WYTYCZNYCH

Wytyczne przewidują dwa podstawowe sposoby postępowania przy zawieraniu umów (w zależności od wartości zamówienia i statusu zamawiającego):

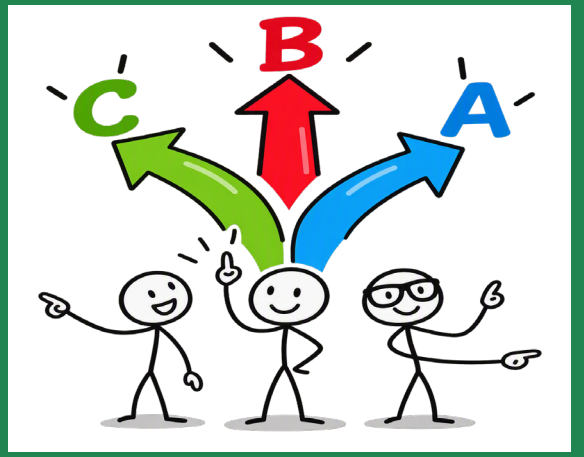
- ❖ zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych - podrozdział 3.2 Wytycznych

- ❖ zgodnie z zasadą konkurencyjności, podrozdział 3.2 Wytycznych - do stosowania zasady konkurencyjności zobowiązani są zamawiający:

  - ▪ nie będący podmiotem zobowiązanym do stosowania ustawy Pzp w przypadku zamówień powyżej 80 tys. pln netto;

  - ▪ będący podmiotem zobowiązanym do stosowania ustawy Pzp:

    - w przypadku zamówień o wartości nie przekraczającej kwoty 170 tys. pln netto a jednocześnie przekraczającej 80 tys. pln netto;
    - w przypadku zamówień sektorowych - o wartości niższej niż progi unijne a jednocześnie przekraczającej 80 tys. pln netto

ZASADY ZAWIERANIA UMÓW WYNIKAJĄCE Z WYTYCZNYCH

Wytyczne przewidują dwa podstawowe sposoby postępowania przy zawieraniu umów (w zależności od wartości zamówienia i statusu zamawiającego):

PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH (PZP)

- Postępowanie zgodnie z ustawą Pzp

ZASADA KONKURENCYJNOŚCI

- Postępowanie zgodnie z Wytycznymi

Podmiot nieobjęty PZP

> 80 tys. zł netto

Podmiot objęty PZP

> 80 tys. zł netto i < 170 tys. zł netto

zamówienia sektorowe

> 80 tys. zł netto do progów unijnych

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Szacunkowa wartość zamówienia:

- Podstawą obliczenia szacunkowej wartości zamówienia w ramach projektu jest **całkowite szacunkowe** wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością. Szacowanie jest dokumentowane w sposób zapewniający właściwą ścieżkę audytu (np. w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu lub w notatce z szacowania)
- Podmioty będące zamawiającymi w rozumieniu ustawy Pzp w pierwszej kolejności dokonują szacowania wartości zamówienia zgodnie z przepisami tej ustawy, natomiast po stwierdzeniu, że szacunkowa wartość zamówienia ustalona na podstawie ustawy Pzp nie przekracza wartości, od której istnieje obowiązek stosowania ustawy Pzp, ustalają wartość zamówienia w ramach projektu

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Szacunkowa wartość zamówienia:

- Zamawiający nie może, w celu uniknięcia stosowania: przepisów ustawy Pzp / Wytycznych dot. kwalifikowalności wydatków, zaniżać wartości zamówienia, lub wybierać niewłaściwy sposób obliczania wartości zamówienia. Z uniknięciem stosowania właściwych przepisów mamy do czynienia zarówno wtedy, gdy zamawiający nie zastosuje ich wcale, jak i wtedy, gdy zastosuje przepisy łagodniejsze niż wynikałoby to z prawidłowo ustalonej wartości zamówienia.

- Obliczając szacunkową wartość zamówienia należy wziąć pod uwagę konieczność łącznego spełnienia trzech przesłanek (**tożsamości**):
  - usługi, dostawy oraz roboty budowlane są tożsame rodzajowo lub funkcjonalnie (**tożsamość przedmiotowa**), przy czym tożsamość rodzajowa dostaw obejmuje dostawy podobne,
  - możliwe jest udzielenie zamówienia w tym samym czasie (**tożsamość czasowa**),
  - możliwe jest wykonanie zamówienia przez jednego wykonawcę (**tożsamość podmiotowa**).

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Szacunkowa wartość zamówienia:

Tożsamości należy rozumieć zgodnie z odpowiednią wykładnią przepisów ustawy Pzp dotyczących szacowania wartości zamówienia

W przypadku udzielania zamówienia w częściach z określonych względów ekonomicznych, organizacyjnych, celowościowych – wartość zamówienia ustala się jako łączną wartość poszczególnych jego części. W przypadku, gdy łączna wartość części przekracza próg 80 000 zł / 170 000 zł, stosuje się do udzielenia każdej części zamówienia odpowiednio zasadę konkurencyjności / ustawę Pzp

PRZYKŁADY Z ORZECZNICTWA:

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie „Królestwo Hiszpanii przeciwko Komisji Europejskiej” (T-384/10)

O tożsamości przedmiotowej można mówić w sytuacji, gdy zamówienia mają takie samo lub podobne przeznaczenie i **są nabywane w celu realizacji z góry przyjętego zamierzenia**. Jeżeli poszczególne części zamówienia pełnią tę samą rolę gospodarczą lub techniczną, należy łącznie szacować wartość zamówienia i stosować w postępowaniu odpowiednie przepisy. Trybunał wskazał, że: wystarczy, by roboty te pełniły albo tę samą rolę gospodarczą, albo tę samą rolę techniczną (...).

STUDIUM PRZYPADKU: ZAKUP WYPOSAŻENIA LABORATORIUM OCZYSZCZALNI

Beneficjent realizuje projekt w ramach FEnIKS 2021-2027.

W ramach projektu planuje zakup:

Przedmiot	Wartość netto
Przenośny miernik pH	32 000 zł
Analizator zawartości azotu	41 000 zł
Spektrofotometr laboratoryjny	38 000 zł

Czy beneficjent może udzielić trzech odrębnych zamówień, skoro każde z nich ma wartość poniżej 80 000 zł netto?

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2021-2027

Właściwa instytucja zobowiązuje beneficjenta w umowie o dofinansowanie projektu, a wnioskodawców w regulaminie wyboru projektów – do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób **zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców, a także do działania w sposób przejrzysty i proporcjonalny** – zgodnie z procedurą określoną w podrozdziale 3.2 Wytycznych (zasada konkurencyjności)

BAZA KONKURENCYJNOŚCI

Dla zamówień udzielanych w projektach perspektywy 2021-2027, upublicznienie zapytania ofertowego polega na jego umieszczeniu w Bazie Konkurencyjności (https://bazakonkurencyjnosci.funduszeeuropejskie.gov.pl/), w przypadku prowadzenia postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności (podrozdział 3.2 Wytycznych) i braku obowiązku stosowania ustawy Pzp

ROZPOCZĘCIE PROJEKTU PRZED PODPISANIEM UMOWY O DOFINANSOWANIE

- W przypadku, gdy wnioskodawca rozpoczyna realizację projektu na własne ryzyko przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu, upublicznia zapytanie ofertowe w Bazie Konkurencyjności

- Zgodnie z stanowiskiem MKiŚ z dnia 06.05.2021 r. DFE-WN.322.8.4.2021.JK, 1583991.5224924.4177465 (istnieje możliwość zamieszczania w Bazie Konkurencyjności ogłoszeń o zamówieniu przez podmioty, które mogą być w przyszłości zainteresowane pozyskaniem dofinansowania w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 (potencjalni beneficjenci) **pod wspólnym numerem naboru: POPT.21.27.00-IZ.00-00-001/21**

BAZA KONKURENCYJNOŚCI / KOMUNIKACJA

- Komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia, w tym ogłoszenie zapytania ofertowego, składanie ofert, wymiana informacji między zamawiającym a wykonawcą oraz przekazywanie dokumentów i oświadczeń odbywa się pisemnie za pomocą BK2021, z zastrzeżeniem wyjątków opisanych w Wytycznych

- Komunikacja zamawiającego z wykonawcami poprzez BK2021 jest możliwa w okresie od publikacji ogłoszenia **do upływu terminu składania ofert**. Po upływie terminu składania ofert kontakt z wykonawcami jest możliwy np. za pomocą danych kontaktowych dostępnych w sekcji „Osoby do kontaktu”. Zamawiający powinien jednak pamiętać, że kontaktując się z wykonawcami powinien czynić to z poszanowaniem zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Uzupełnienie lub doprecyzowanie przesłanej oferty nie może prowadzić do zmiany merytorycznej treści oferty

BAZA KONKURENCYJNOŚCI / KOMUNIKACJA

- Stanowisko IK UP z dnia 16 lutego 2023 r. znak: DPI-XI.6920.1.2023.EŚ (brak możliwości, aby zasada konkurencyjności była realizowana na platformie zakupowej innej niż Baza Konkurencyjności)

- Stanowisko IK UP z dnia 24 kwietnia 2023 r. znak: DKF-IV.6817.7.2023.PW (składanie ofert, zadawanie pytań do ogłoszeń publikowanych w kontekście Programów Perspektywy 2021-2027 oraz udzielanie odpowiedzi, powinno mieć miejsce bezpośrednio przez aplikację BK2021)

- Stanowisko MFiPR z dnia 25 lipca 2024 r. znak sprawy: DPI-XI.6910.4.2024.EK w sprawie pisemności, o której mowa w sekcji 3.2.3 Wytycznych w kontekście komunikacji pomiędzy beneficjentem a wykonawcą (*"To wykonawca decyduje o sposobie podpisania dokumentów/oświadczeń, o których mowa w Wytycznych w kontekście komunikacji poprzez BK2021, **np. w postaci skanu** dokumentu zawierającego własnoręczny podpis, **w postaci elektronicznej opatrzonej podpisem zaufanym lub podpisem osobistym lub** innym rodzajem podpisu cyfrowego potwierdzonego stosownym certyfikatem umożliwiającym identyfikację wykonawcy **lub** w formie elektronicznej, o ile osoba uprawniona do podpisania dokumentu/oświadczenia załączanego poprzez BK2021 posiada kwalifikowany podpis elektroniczny (przy czym kwalifikowany podpis elektroniczny nie jest obligatoryjny do złożenia oferty w BK2021"*)

OFERTA POZA BAZĄ

- Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 nie dopuszczają innej formy i sposobu składania ofert
- Zamawiający powinien odrzucić ofertę
- Jeśli zamawiający dopuści taką ofertę do oceny, postępuje niezgodnie z Wytycznymi, czyli procedurami, o których mowa w art. 184 UFP

Stanowisko MFiPR z dnia 25 lipca 2024 r. znak sprawy: DPI-XI.6910.4.2024.EK w sprawie pisemności, o której mowa w sekcji 3.2.3 Wytycznych w kontekście komunikacji pomiędzy beneficjentem a wykonawcą:

"*Przyjmowanie ofert **innymi kanałami** jest niedopuszczalne, oferty takie nie mogą być brane pod uwagę przy wyborze najkorzystniejszej oferty, i należy je odrzucić*"

ZA DUŻE ZAŁĄCZNIKI – OD STRONY OFERENTA

- Pliki, które przekraczają techniczne możliwości BK2021, w pierwszej kolejności należy przesłać przez pocztę elektroniczną (np. na adres ogłoszeniodawcy wskazany w sekcji "Osoby do kontaktu" na ogłoszeniu)
- Korzystanie przez oferentów z zewnętrznych linków rekomendowane jest jako możliwość, z której należałoby korzystać po wyczerpaniu się innych możliwości przesłania załączników do swojej oferty do ogłoszenia
- Pamiętać należy o konieczności zachowania śladu audytowego, co w przypadku wielu linków (od wielu oferentów) może być utrudnione – niemniej jednak rozwiązanie to może być zastosowane po wyczerpaniu innych możliwości
- Sposób komunikacji wynikający z zakresu odstąpienia od komunikacji w BK2021 powinien być określony w zapytaniu ofertowym

NASTĘPNE ISTOTNE ELEMENTY POSTĘPOWANIA:

1 ZAPYTANIE OFERTOWE

Zawiera w szczególności elementy, o których mowa w sekcji 3.2.3 pkt. 6 wytycznych.

2 WYBÓR NAJKORZYSTNIEJSZEJ OFERTY

Następuje zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia, wybrany wykonawca musi spełniać warunki udziału w postępowaniu (o ile zostały postawione) i zostać wyłoniony w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny – zgodnie z postanowieniami sekcji 3.2.2. pkt 20) wytycznych.

3 UMOWA W SPRAWIE ZAMÓWIENIA

Ma formę pisemną lub elektroniczną, o której mowa w art. 78 i art. 78¹ kodeksu cywilnego.

4 PROTOKÓŁ POSTĘPOWANIA O UDZIELENIE ZAMÓWIENIA

Zawiera elementy przedstawione sekcji 3.2.2. pkt 22) wytycznych.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

ZALECENIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NADUŻYCIOM

nadużycie finansowe – sytuacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. a i b dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii

nieprawidłowość - należy przez to rozumieć nieprawidłowość indywidualną, o której mowa w art. 2 pkt 31 rozporządzenia ogólnego, tj. każde naruszenie mającego zastosowanie prawa, wynikające z działania lub z zaniechania podmiotu gospodarczego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie go nieuzasadnionym wydatkiem

GŁÓWNE RYZYKA NADUŻYĆ ZIDENTYFIKOWANE W FENIKS:

Najczęściej identyfikowane podejrzenia nadużyć:

- Fałszerstwo dokumentów/poświadczenie nieprawdy w dokumentach
- Stosowanie innych niż zadeklarowane lub gorszej jakości wyrobów budowlanych
- Zmowy przetargowe
- Ograniczanie konkurencji
- **Konflikt interesów**
- Realizacja projektu w celu wyłudzenia lub zawyżenia kwoty dotacji

KONFLIKT INTERESÓW

- Należy podjąć odpowiednie środki, aby skutecznie zapobiegać **konfliktom interesów**, a także rozpoznawać i likwidować je, gdy powstają w związku z prowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia lub na etapie wykonywania zamówienia – by nie dopuścić do zakłócenia konkurencji oraz zapewnić równe traktowanie wykonawców. Konflikt interesów oznacza każdą sytuację, w której osoby biorące udział w przygotowaniu lub prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia lub mogące wpłynąć na wynik tego postępowania mają, bezpośrednio lub pośrednio, interes finansowy, ekonomiczny lub inny interes osobisty, który postrzegać można jako zagrażający ich bezstronności i niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia

- **W celu uniknięcia konfliktu interesów**, w przypadku beneficjenta, który nie jest zamawiającym w rozumieniu ustawy Pzp, zamówienia nie mogą być udzielane podmiotom powiązanym z nim osobowo lub kapitałowo, z wyłączeniem zamówień sektorowych i zamówień określonych w sekcji 3.2.1 pkt 2 lit. i Wytycznych

KONFLIKT INTERESÓW

Czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm. Osoby te składają oświadczenie w formie pisemnej lub w formie elektronicznej (w rozumieniu odpowiednio art. 78 i art. 78^1 Kodeksu cywilnego) o braku istnienia albo braku wpływu powiązań osobowych lub kapitałowych z wykonawcami

Pamiętajmy, że ujawniony konflikt interesów nie jest niczym nieetycznym. Naganne jest dopiero podejmowanie czynności urzędowych w sytuacji istniejącego konfliktu interesów.

(opracowanie: M. Wnuk, A. Sawicki, Konflikt interesów w zamówieniach publicznych. Praktyczny poradnik, Warszawa 2017, s. 22)

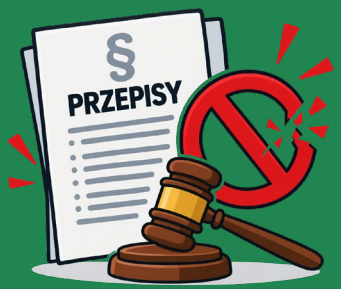

NARUSZENIA PROCEDUR ZAWIERANIA UMÓW (USTAWA PZP)

- Art. 2 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 4 pkt 1, art. 16 pkt 2 oraz 17 ust. 2 ustawy Pzp poprzez zawarcie z Wykonawcą umowy na realizację zadania bez zastosowania przepisów ustawy Pzp

- Art. 16 pkt 1 w zw. z art. 222 ust. 1 ustawy Pzp poprzez dokonanie czynności otwarcia ofert przed upływem na ich złożenie, a w konsekwencji art. 255 pkt 6 ustawy Pzp poprzez brak unieważnienia postępowania z uwagi, iż było ono obarczone niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego

- Art. 99 ust. 4 ustawy Pzp poprzez opisanie przedmiotu zamówienia w sposób utrudniający zasadę uczciwej konkurencji, tj. poprzez sformułowanie opisu przedmiotu zamówienia za pomocą wymagań i parametrów, które mogły zostać spełnione tylko przez jeden konkretny produkt określonego producenta

NAJCZĘŚCIEJ STWIERDZANE NARUSZENIA W WYNIKU KONTROLI PROCEDUR ZAWIERANIA UMÓW (WYTYCZNE)

- Niezachowanie zasad dot. upublicznienia zapytania ofertowego;
- Ustalenie kryteriów oceny ofert odnoszących się do właściwości wykonawcy;
- Określenie zbyt krótkiego terminu składania ofert.

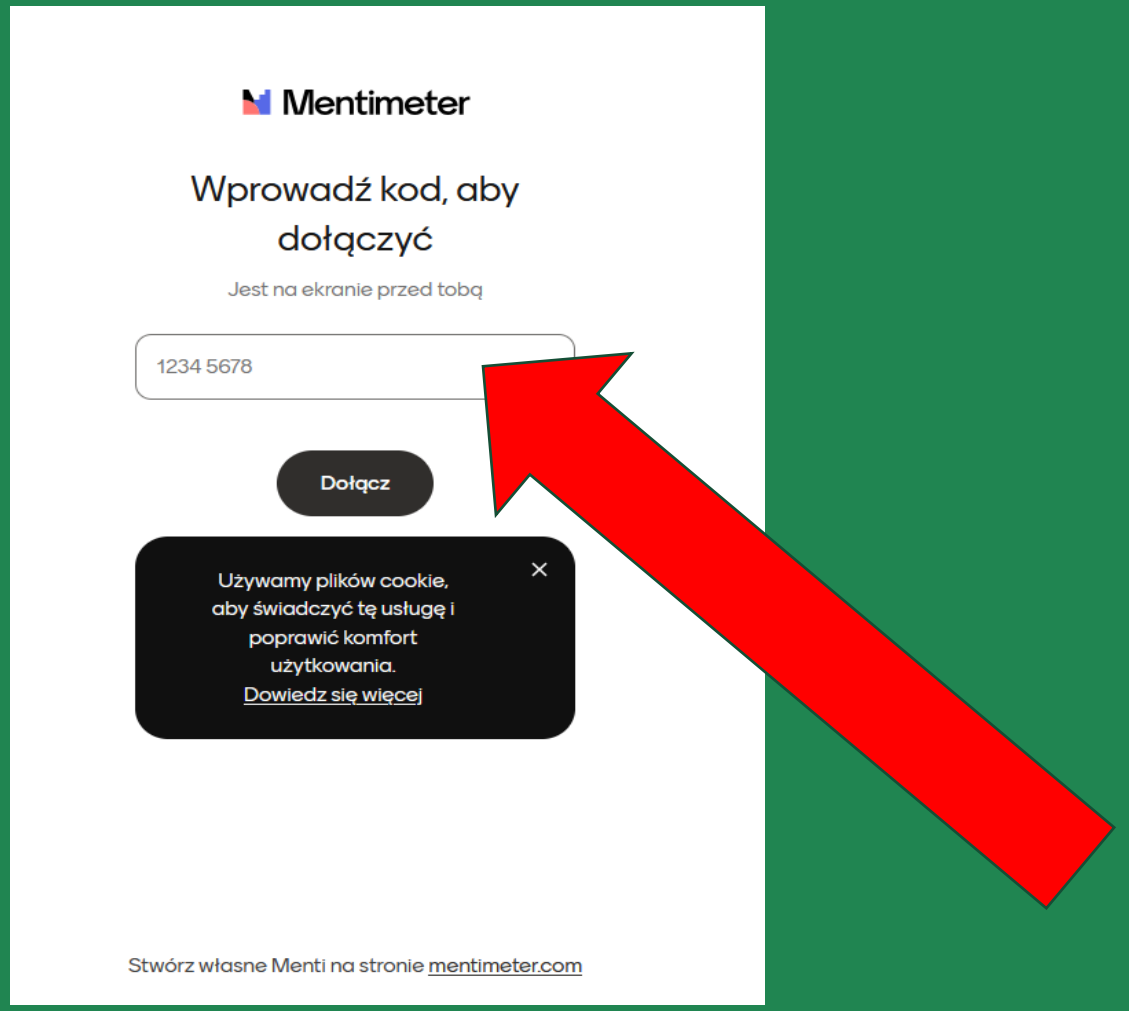
QUIZ – PODSUMOWUJĄCY SZKOLENIE

https://www.menti.com/

menti.com

7833 0624

https://www.menti.com/

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
Rzeczpospolita Polska
Dofinansowane przez Unię Europejską
NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA i GOSPODARKI WODNEJ

DZIĘKUJEMY!

Zapraszamy na strony:

https://www.gov.pl/web/nfosigw/fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-i-srodowisko
www.nfosigw.gov.pl